

Ze světové výstavy Kolumbijské

V Chicagu, dne 5. ledna.

Japonským, kteří si dle posledních zpráv založili docela i zvláštní list pro zájmy a novinky světové výstavy naší, nebude zajisté chybět na zprávách skutečně zajímavých. Každý den přinesou bojových zvětš, delších i kratších, o pokroku prací v stavbě, o předmětech přiblížených či již sam přivezených a ještě i o celé řadě nových návrhů, číselích k doplnění a zvláště velkolepého toho divadla, jež se a jarem rozvíje na březích Michiganu v Jackson Parku.

I našich českých výstavních zpráv můžeme několik zaznamenati. Ze se výstava účastní i světově známé továrny, jako hraběte Harracha sklárna v Novém Světlé a Červeného a hudební nástroji z Hradce Králové, není vlastně ani novinkou, neboť závody ty již čest jména a práce české po dlouhá již léta v celém světě a v ústředí první třídy úspěchy. Červeného továrna vystaví zde, jak již oznámeno, prostřednictvím svého amerického zástupce p. Louise Vitáka, profesora hudby v Canton, Ohio, kdežto Harrachova bohatá, skvostná kolekce bude přední ozdobou rakouského oddělení, jako u všech dosavadních výstavách, nesouc okázale české nápisy. Sklárny hraběte Harracha, jediného ryze českého kavalíra, nestyděly se za naši mateřskou mluvu ani v daleké Australii, na světové výstavě v Melbourne a tím méně budou se s ní skrývat zde, v této druhé vlasti české.

Doufáme, že izdejší české závody, výstavy se účastní, nezapomenou na tuto důležitou reprezentaci jazyka našeho! Zvláště pp. Korbelové mají pěknou příležitost, neboť zaujmají budou v paláci zemědělského místa velice výhodně, vystavujíce vedle kolekce svých vín i velikou káď na víno, jaké se užívají v Kalifornii a v jejich výrobě závod jejich zvláště vyniká. Víno čepovati jim bude asi sotva dovoleno, ale proti rozdáváním vzorků v láhvích nebude asi nikdo nic mfti. Dle myšlenky správce zdejšího jich odvětví vinařského ve Kooobchodu, p. Jana Fučíka, bývalého novináře českého (v New Yorku a Milwaukee) má být pořízen do obrovské kádě, jež bude několikrát široká a vysoká a pěkně vyzdobena, vchod, a vnitřek, elektricky osvětlován, má být originelně a fantasticky upraven. Také až nahoru povedou schody a stůl tam bude utvořen z jediného velkého kola mohutných kalifornských velikánů stromových, jaké rostou na pozemcích pp. Korbelů v Kalifornii. Myšlenka ta jest pěkná i nová a zasluhuje skutečně provedení, jehož se jí, jak nepochybně, také dostane.

Také celková výstava spolku českých dám, která umístěna bude v ženském paláci, slibuje být velmi zajímavou, neboť obsahovati bude mnoho vzácných ukázek z ručních prací českých, z nichž zvláště tak zvané národní vyšívaní, jež se udrželo jmenovitě na Moravě ve slohu staroslovanském, východním, budí právem pozornost znalců v celém světě svými vzorky, původními jak myšlenkou, tak provedením. Mnoho věcí dojde k tomu cíli ovšem z Čech a hlavně z Moravy, kdež myšlenka ta nalezla živého ohlasu. Místo pro tuto výstavu není dosud vykázano, ale předsedkyně ženského oddělení výstavy, p. Potter-Palmerová, ujistila české dámy, že není pochybnosti o povolení, a tak můžeme se těšiti aspoň v tomto směru n velice pěkné zastoupení, třeba by chom neměli takové přízně, jak spolek dám ruských, založený ztýmž účelem pod zvláštním protektorátem carevny. Oddělení toto, s

nímž budeme více méně konkurovati, žádá za prostor 3000 čtver. stop v ženském paláci, a oznamuje, že má již značné množství skutečných zvláštností, mnohé pocházející od předních dám z ruské šlechty, i ode dvora. Jsme však přesvědčeni, že i vedle této skvělé kolekce získá si české dámské oddělení chvalně uznání, neboť národní vyšívaní české má přednost před ruským, jak praví odborníci, či spíše odbornice, svou jemností i pravostí.

A ještě jeden úspěch český můžeme zaznamenati, a to souvisí jen nepřímo se světovou výstavou. Na tak zvaných kolumbijských poštovních známkách desetových umístěn jest malý ovšem snímek proslulého obrazu slavného umělce českého, Václava Brožíka, "Kolumbus u dvora španělského". Obraz ten, i českému občanstvu zdejším dosti známý, neboť byl i v česko-amerických listech vícekrát reprodukován, nachází se v New Yorku. Jest to pěkná příležitost pochlubit se takovouto známou přátelům do Čech, kteří tím budou zajisté překvapeni, včec než výstavním půdlaťem, které nejsou už nyní zde a myslíme, že už i v celé Americe, žádnou více zvláštností.

Pro většinu výstavních paláců jest nyní již čas již jen skutečnou dobou dopravní a předmětů přichází sem denně nesmírně již množství, mezi nimi ovšem i zvláště mnoho materiálu na výzdobu vnitřku místností. V stavbě jsou již jen skoro menší pavilony, budovy jednotlivých států a pak zábavní soukromé podniky. Okrasy jich budou druhu nejružnějšího, co nejkvělejší, takže mnohé podobati se budou skutečným budovám z pohádky. O všech budovách se ubezpečuje, že budou do 1. května, do dne zahájení výstavy, úplně hotovy, vše že bude zařízeno a nebude prý zde podobný stav věcí, jako na jiných výstavách, které se otvírají při rozestavených ještě palácích a pavillonech. Doba jest již krátká, ale za 5 měsíců dá se ještě mnoho udělati, zvláště až opět zasvitne jarní slunko!

Z velkých paláců jest na tom, jak se úředně oznamuje, nejhůře palác státu Illinois, jedna z nejkrásnějších, nejnádhernějších a nejdůkladnějších budov výstavních. Podnikatel Harley měl dodat celý palác úplně hotový již posledním dnem roku 1892, ale jest prý zde potřeba nyní práce ještě několika neděl. Hlavně zdrží nákladná malířská výzdoba, pro niž nemůže se započít s umístováním předmětů a se zřizováním úřadoven. Palác stojí na 3 akrech půdy, stojí 200.000 dollarů a jeho vlajka jest nejvyšší na celém výstavišti. Rotunda, prouf se nad budovu, postavenou ve způsobu kříže, jest zdaleka viditelná každému návštěvníku výstaviště. Bude zde u městěna i úřadovna nově zvoleného guvernéra Altgelda, který takto zaujme místnosti, jež byly připraveny pro Fífera. Vnitřní malby a sochy, zpodobí budovu, svěčeny jsou k provedení vesměs rukám ženských umělkyní, které si získaly zvláštních zásluh o založení výstavních klubů. Mezi nimi nachází se i naše krajan-ka p. Marie Lusková Koupalová, na lovo vzatá malířka, již svěčeno provedení dekorací malby, představující "Hudbu".

Také s "dětským palácem" to jest vážné, ale zde dlužno uvážit, že myšlenka na jeho zřízení povstala poměrně velmi pozdě a že nebylo k tomu do poslední chvíle dosti peněz. Jest minulý měsíc sháněny jsou k tomu peníze prostřednictvím skvělého "bazáru", pořádaného v rezidenci p. Palmerové. Budova má být napodobeninou skvělého, pěkného domu Františka L., krále francouzského, panovavšího v době Kolumbové. Dům či vlastně domek ten, postavený původně pro pověst-

nou krásku, milostnici královu, Dianu z Poitiersu, stojí domně v Paříži blízko Elijských poli a jest rozkošnou ukázkou renaissanceho, tak zvaného florantinského slohu. Bude zde vedle předmětů výstavních, jako zajímavých hraček a věcí, spojených s domácností, i dětská knihovna spisů pro mládež, předčítána pro děti, výstava školního systému Sloydova, dětská opatrovna, "zahradka" skutečná i škola pro nejmenší děti, v přeneseném smyslu tak nazvaná, dětská kuchyně, tělocvična, jakož i útvar pro dívky bludoněmí atd. Velmi zajímavou bude prý sbírka dětských obleků pro obojí pohlaví.

Uprostřed však čilého toho ruchu a příprav předvýstavních odbývá se již v paláci zahradnickém výstava skutečná. Jak jsme byli již minule sdělili, musily být mnohé tropické rostliny dopraveny sem již na podzim a ku přezimování jich zařícena byla velkolepá zimní zahrada. Přes stále spory přednosty tohoto oddělení výstavního, Samuelse, s vrchním zahradníkem Thorpem, došlo na bylo překrásné výstavy květinové a za hojného úctavenství, neboť i z ciziny šly četné přiblížky o místo. Rostliny, které se zde již nalézají, představují cenu 200.000 dollarů. Viděti zde skvostné orchideje (rostliny vstava-ovité) ze střední Ameriky, celou velice poutavou sbírku vzácných čínských rostlin a charakteristický bambus, pocházející z bývalé stoleté výstavy ve Filadelfii roku 1876. Jsou zde i znamenité zakřslé stromky japonské, právě to divy zahradnického umění, pramaloučké, ale na 100 let staré pinie a nejskvostnější druhy palm z celého světa. Obrovské kapradiny podivných forem poutají oko znalcov právě tak dobře jako obyčejného diváka, který dosud nic podobného neviděl. Banany, oranžovníky, gumovníky, veliké smokvoně, nádherné kaktusy, jakož i agave jsou zde ve velikém množství a v nejzvláštnějších odrůdách, z nichž mnohé vynikají velice překvapujícími útvary. A k tomu na tisíce ozdobných květin domácích, pěstovaných k výzdobě přístřešků květinových koberců a různých těch zahradnických hříček a parád. Fialky, macešky, prvosenky a jiné a jiné květiny pěstují se ve mnoha desetitisících sazeniček. Růží bude prý vysazeno na výstavišti na 80.000 druhů.

Bude to obrovská sfla květin, jež osvěžovati bude zrak umdlený od vícehodinné prohlídky předmětů ve výstavních palácích. A večer opět zaskví se místo květin po trávnících výstaviště i nad hlavami návštěvníků na tisíce barevných elektrických lampiček. Dynamoelektrické stroje v paláci strojnickém již jsou stavěny. Obrovská tato ústřední stanice má vyvozovati 26.000 koňských sil a sice pomocí 40 parních kotlů. Zde bude spojen zřetel praktický s poučným, neboť celá ta obrovská strojna bude zároveň jedním z nejpamátnějších, nejzajímavějších předmětů výstavních. Budou zde zastoupeny všechny možné způsoby vyvozování síly a hnaní strojů. Budova stojí na ploše 17 akrů a veškerý stroje budou majetkem jednotlivých vystavovatelů, avšak práce na nich říditi se bude potřebami výstavy, jež mají dodat sílu i světlo. Ruch, jaký panuje nyní v opravdovém tomto bludišti samého železa, rour, kol a pák, nelze skutečně vypsat!

Ani v stáří nemine se účinku. Ct. p. Dostal:—Maminka si myslala, že když už je stará 56 let, že nepomůže jí žádný lék, když lékařská pomoc byla marnou; avšak kašel jí přešel okamžitě, jakmile počala užívatí Váš Pífení Balsám.
S úctou Marie Keslova, Sanpierre, Ind.
Máte-li zánět plic, neodkládejte a použijte rychle Dostalova Pífeního Balsámu.

Česká vánoční melodie.

V čestném čtení v Praze 1

Po kampani!

Říšská rada uzavřena, strany rozbity, poslanci doma, sněm svolán nebude, za to vyrovnávací komise znovu se sešla; k tomu nedostatku práce, bída v lidu,—pěkné to melodie! To na vánoce!

Ve Vídni nastal klid, ale jen na venek. V zákulisí pění se práce, ať práce je velmi těžká. Po rozbití kartelu zůstal Taaffe mu chaos stran, v němž nikde nelze najti bezpečné půdy, a už by se ležení nové většiny dalo podepřít. Opřeli se v právo, sype se strana levá; jestli naopak, bojí se pravice. Patrně na obou stranách nalézají se činitelé velmi závažní, kteří svým tlakem rovnováhu ruší. Těchto, má-li konečně nastati pro ministr-presidenta žalovat vyrovnání, nutno se zbavit.

Taaffe kalkuluje, dospěl k názoru, že bude nejlépe seříditi takovouto houpačku: Budem podpory stanou se Poláci, nejméně již jest vládní strana. Právě křídlo tvořiti budou Hohenwartovi, levě Plenerové, ale z obou křídél oskány budou rovnováhu rušit vstřední živly. Tak z levice má zmizeti Plener a několik s ním těsně splezených poslanců; z pravice Hohenwart a bezpochyby poslanci slovarští. Nová politická většina obsahovala by tedy Poláky, levici, bez Plenera, klub Coroniniho a klub konservativců; Moravanům i Jihoslovánům bude dáno na vůli, chtějí-li do většiny vstoupiti, či nik.

Leč veškeré, v nové většině zastoupené strany musí se vzdáti předmě všeho, co čelilo by ku změně stávajících základních zákonů. Tak zmizeti mají v propast nepaměti touhy státoprávní, touhy klerikální po konfessionální škole, touhy německé po roztržení Čech atd.

Za to budou míti strany v nové většině potěšení z toho, že se na ně pan Taaffe občas usměje, že dostanou tu i ondy kástku a pečené vládu dobře ztrávené a že—nu, hlavně—že budou ve většině, zavázání slovem i skutkem podporovati svého velitele, Nažovského milostpána.— Vám, čtenářové, čtoucí tyto řádky, bude se zůati, že hr. Taaffe asi nepochodí, a že za takovou cenu nikdo nesejde mu na vějšku. Ale chyba lávky! Přesvědčte se, že se najdou živlové, kteří modle nažovské složí v obět předsvědčení své a vůli voličů. Jsou to šplháci a lidé zaslepení, kteří buď nechť (aby vykořistili) viděti, aneb skutečně nevidí (politici slepci a la Staročesi). Těmto je Taaffe vzor spravedlnosti a rovnoprávnosti, ačkoli rovnoprávným jest jen v tom smyslu, že ze všech stran chce si udělati hodné úzkou a pohodlnou podnožku!—

Jistě má Taaffe k nové akci Poláky, tyto neslovanské staročechy, pak šlechtu, kteráž vzdor listopadové konferenci pájde za Taaffem, mužem modré krve, i do pekla. Klub Coroniniho dosud se vyklá, ač nebude vyklán dlouho trvati. Nejméně již poměrně je levice. Jest otázka, buď-li chtěti bez Plenera něco podnikati. Ale aby podnikla, odstraňuje Taaffe soudobně Hohenwarta, posílaje ho do panské sněmovny.

Pro jistotu pak fehtá opět lesklou hříčkou ministr-krajanů. Podat-li se nové sdružení stran, obsadí prý obě křesla. Láká tím tu šlechtu, z níž nejspíše ministr-krajan bude zvolen (máť, jak jsme už kdysi psali, šlechtu u nás patent na dělání politiky), onde láká Němce, zejména ty šplhavé.

Vše záleží na šťastné formě. Najde-li se vhodná forma pro to, aby Plener ustoupil, má Taaffe většinu v kapsce. Bude-li ale vyhrao? Tvrdíme, že nikoli. Tato houpačka

nová, jako starý kartel, rozšype se brzo.

Nutno počítati, že vyloučením některých klubů poslanců z většiny jest jaksi dán základ k organizaci opposice, která přirozeně nyní vzniká. A stačí-li jediný český klub k tomu, aby rozbit kartel, sestlona opposice rozbijs houpačku novou tím spíše.

Nepomůže Taaffeovi opatření, že vše uvedení klubové budou užít většinou—širší že mohou tvořiti kluby umírněné i jiné, přidají-li se k užší... Povídati, že mu hráli, pane Taaffe, hrát zadarmo brzo omrzí.

U vás mnohý hrál darmo až do hrát, uměl blády. K smrti hladem dnes se někdo dobrovolně neodhodlá. Konečně pozor, aby ten hlad se neobrátil na adresu nažovskou.

Proto přejeťe panu ministr-presidentovi štěstí k práci lepišské, kterou právě koná, a vyškáme až bude hotov. Že se lepení podaří, skoro tvrdíme. Ale jak—jak se osvědčí, to uvidíme. Proto nebudeme předbhati udalosti a vyškáme činů. Nebude to dlouho. Vánoce mnohé přinesou a nový rok to dokončí.— Do říšské rady, která mimo očekávání sejde se dříve, protože Taaffe dříve asi bude s houpačkou hotov, do říšské rady, budeme věděti vše a to bude za 3—4 neděle!—

Zatím jsme na počátku konce.— Český sněm se přece nesejde. Z toho vidno, jak vážně vláda pojímá tuto instituci. Jsme druhý rok bez schváleného rozpočtu!—

Mimo to komize vyrovnávací opět se sešla a to 17. prosince, aby bez Čechů zřizovala nové české krajské soudy. Ovšem tentokrát ale, jak tvrdil pan ministr Schönborn, vyžádá prý si vláda dříve rozhodnutí a dobrozdání českého sněmu. Nerozdělí tedy nové obvody pouhým ministerským výnosem. (Úspěch z obžaloby.)

Kus barbarství, svědčící o poloze a přízni, již se těší v osvětleném Rakousku Slované, spáchán byl právě porotou Prešpurskou. Spisovatel, básník a žurnalista slovenský, známý buditel podtatranských Slovanů, Světozar Hurban Vajanský, byl v sobotu 17. prosince odsouzen do státního vězení na rok, k pokutě 300 zl., a k náhradě soudních útrat v obnosu 275 zl.—A co spáchal šlechtý pěvec slovenský?

Když ubral se s matkou a se svými sourozenci ku hrobu svého otce, zabránili mu panduři přístup. Rozechvén napsal Vajanský tklivý článek o tomto násilí maďarském a za to byl pobrán před porotu a ve XX. století odsouzen do vězení na rok jako lupič a zloděj!!—Tento čin spravedlivé (!!!) maďarské poroty nepotřebuje vysvětlivky.

Byltě ostatně důsledkem barbarství maďarského, které před nedlouhou dobou pro pobuřování odsoulen šlechtěné vlastence, faráře Lukáče a dr. Bratina. Proč? Protože ústavním Rakousku odvážili se obrtiti se k svému panovníku se stížností na maďarské násilí. Dr. Bratin v ústředí známé rumunské deputace v Vídni, útekem do Bukurešti vyvář farář Lukáč uvězněn!—

Jak sedovládáme, nebudou-li stránky zakázány, seběře se pokuta a souf útraty za Vajanského v lidu českém slovenském a dokud bude pěvec vězen, národ bude bděti nad jeho rodinou.—

Jako v Maďarii, podobně, ač v tak velkém měřítku, protože jim tomu schází moc, řádt v Praze radnici naši Staročesi. Přiblíží doba, kdy schvalují se rozobecní. Svobodomyšlní členové správné námitky proti nim, ukázali na nesprávnosti, ba švindl, které na radnici a u její orgánů dějí, švindl v koupi náplavky, podv staroměstského čvoreckého, ba agitace na prospěch vládnoucí strany platí se z obec důchodů. co byl výsledek jejich upozornění.